



Sygn. akt I CSK 672/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa "A." sp. z o.o. z siedzibą w [...] przeciwko Syndykowi masy upadłości H. Holding S.A. w upadłości likwidacyjnej w [...] w miejsce H. Holding S.A. w [...] o zapłatę i zakazanie immisji,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 lutego 2015 r.,

- 1) uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1 (pierwszym) w części dotyczącej żądania zapłaty kwoty 1 393 090, 55 zł (milion trzysta dziewięćdziesiąt trzy tysiące dziewięćdziesiąt złotych i pięćdziesiąt pięć groszy) oraz w punkcie 2 (drugim) i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania,**

- 2) oddala skargę kasacyjną w pozostałej części,
- 3) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego Sądowi Apelacyjnemu w [...].

UZASADNIENIE

A. spółka z o.o. z siedzibą w [...] wniosła o zasądzenie od H. Holding spółki z o.o. . (w trakcie postępowania apelacyjnego strona pozwana uległa przekształceniu w spółkę akcyjną i dalej działa pod firmą: H. Holding S.A. z siedzibą w [...]) kwoty 1 553 524,77 zł oraz o nakazanie pozwanemu zaprzestania immisji w postaci wydzielania pyłów i gazów tworzących rdzawy nalot na ruchomościach będących w posiadaniu powoda oraz nieruchomości należącej do powoda, zakłócających korzystanie z nieruchomości powoda. W piśmie procesowym z dnia 26 lutego 2010 r. strona powodowa ograniczyła żądanie pozwu w zakresie roszczenia odszkodowawczego dotyczącego kosztów napraw uszkodzonych samochodów i pojazdów przekazanych z kwoty 1 393 540,55 zł do kwoty 1 393 090,55 zł.

W piśmie procesowym z dnia 12 listopada 2012 r. powódka cofnęła pozew w zakresie żądania nakazania pozwanemu zaprzestania immisji, a w piśmie procesowym z dnia 25 marca 2013 r. wskazała, że nie zrzeka się roszczenia w zakresie cofniętego powództwa. Na rozprawie w dniu 30 kwietnia 2013 r. strona pozwana nie wyraziła zgody na cofnięcie pozwu w zakresie określonym w piśmie procesowym z dnia 12 listopada 2012 r.

Wyrokiem z dnia 14 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w [...] oddalił powództwo o zapłatę kwoty 1 553 074,77 zł oraz w zakresie roszczenia o zaprzestanie immisji pośrednich (pkt I i II), w pozostałej części postępowanie umorzył (pkt III), zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 7 217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt IV) oraz zakazał zwrócić ze Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w [...] na rzecz powoda kwotę 4 027,42 zł tytułem niewykorzystanych zaliczek na poczet wynagrodzenia biegłego (pkt V).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w [...] przy ul. S. na terenach o przeznaczeniu przemysłowym znajduje się odlewnia żeliwa stanowiąca własność H. Holding spółki z o.o. (dalej: H. Holding). Przedsiębiorstwo to sąsiaduje z zakładem produkcyjnym spółki A. sp. z o.o. z siedzibą w [...] (dalej: A.) zajmującym się przebudową i produkcją pojazdów specjalnych dla potrzeb służb ratowniczych,

policji, wojska itp. Pojazdy w toku procesu technologicznego były przechowywane na terenie zakładu A. w sąsiedztwie odlewni żeliwa. Z odlewni żeliwa w toku procesu technologicznego uwalniane są pyły wypuszczane do atmosfery. Ilość i natężenie pyłów oraz ich uciążliwość dla środowiska była przedmiotem kontroli i jest zgodna z obowiązującymi normami.

W połowie sierpnia 2008 r. nastąpił znaczny wyrzut pyłów z odlewni pozwanego, co było przyczyną osadzenia się znacznych ilości pyłów na pojazdach znajdujących się na terenie zakładu powoda. Pojazdy te zostały poddane oględzinom, z których sporządzone zostały protokoły. Przyczyną wysoce prawdopodobną powstania uszkodzeń powłoki lakierniczej pojazdów znajdujących się w dniu 14 sierpnia 2008 r. na terenie zakładu powódki były pyły powstające na stanowisku śrutowania odlewów w odlewni żeliwa należącej do pozwanego.

W dniu 25 sierpnia 2008 r. do powódki zwrócił się A.P. wskazując, że przechowywany na terenie zakładu powódki pojazd został uszkodzony i klient odmawia przyjęcia uszkodzonego pojazdu. Zaproponował powódce odkupienie uszkodzonego pojazdu bądź pokrycie kosztów naprawy pojazdu. Powódka zleciła wykonanie ekspertyz, które miały wykazać zakres uszkodzeń pojazdów i określić koszty ich naprawy. W dniach: 4, 5, 8, 9, 10 i 11 września 2008 r. dokonano oględzin samochodów szczegółowo opisanych w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji, a w dniu 11 września 2008 r. dokonano oględzin kontenerów służących do zabudowy pojazdów Ster. Oględziny pojazdów zostały przeprowadzone również w dniach: 12, 15, 19, 22, 23 i 24 września 2008 r. Na podstawie przeprowadzonych oględzin pojazdów zostały wykonane opinie techniczne, przedmiotem których było ustalenie kosztów lakierowania pojazdów. W uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji wskazano szczegółowo opracowane opinie oraz ich treść.

W dniu 8 października 2008 r. S. K. złożył powódce oferty, których przedmiotem było wykonanie: - wymiany świetlików w hali nr 2 na kwotę 70 320 zł, - wymiany świetlików oraz malowanie dachu w hali 1a na kwotę 27 300 zł, - malowania dachu - magazynu stali na kwotę 5 259 zł, malowania dachu - ślusarni na kwotę 6 880 zł i - malowania dachu - prototypownia na kwotę 10 615 zł.

W dniu 7 października 2008 r. A. wezwała H. Holding do zapłaty kwoty 1 553 524,77 zł tytułem naprawienia szkody spowodowanej działaniem odlewni żeliwa, w tym kwoty 1 393 540,55 zł tytułem naprawienia szkody pojazdom znajdującym się na terenie Spółki oraz kwoty 159 984,22 zł tytułem naprawienia szkody wyrządzonej nieruchomościom Spółki oraz zwrotu kosztów związanych z wyceną poniesionych szkód.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo nie było zasadne. Roszczenie odszkodowawcze oparte na podstawie art. 435 k.c. dotyczyło naprawienia szkody, jaką powódka miała ponieść w związku z ruchem przedsiębiorstwa pozwanego. Szkoda w mieniu A. miała polegać na zniszczeniu samochodów, pojazdów oraz samochodów przekazanych przez klientów powódki oraz nieruchomości znajdujących się na terenie jej zakładu. Przyczyną powstania szkody miała być emisja pyłów z sąsiadującej odlewni żeliwa należącej do pozwanego, której nasilenie miało miejsce w sierpniu 2008 r. Sąd Okręgowy uznał za udowodnioną okoliczność, że w związku z ruchem przedsiębiorstwa pozwanego - odlewni żeliwa w [...], uwalniane były w 2008 r. do atmosfery pyły, które osiadały na sąsiedniej nieruchomości należącej do powódki, na której prowadzi ona przedsiębiorstwo zajmujące się zabudową przekazanych przez klientów samochodów. W połowie sierpnia 2008 r. doszło do zwiększonej emisji pyłów z urządzeń odpylających znajdujących zastosowanie w procesie oczyszczania żeliwa. Powyższą emisją miała miejsce na terenie zakładu H. Holding, usytuowanego w bezpośrednim sąsiedztwie przedsiębiorstwa prowadzonego przez A.. Wskutek tego zdarzenia doszło do procesu osadzania się pyłów na ruchomościach (pojazdach) oraz nieruchomościach znajdujących się bądź posadowionych na nieruchomości powódki. Spowodowało to wżeranie się pyłu w powłokę lakierniczą karoserii pojazdów, który częściowo mógł być usunięty w procesie mycia (czyszczenia).

Strona powodowa nie zdołała jednak udowodnić, iż w związku ze zdarzeniem z dnia 14 sierpnia 2008 r. poniosła rzeczywistą szkodę. Z treści pozwu oraz stanowiska zajmowanego w trakcie całego procesu, a także na podstawie ustalonego stanu faktycznego, należało wnioskować, iż w dacie zdarzenia, tj. 14 sierpnia 2008 r., na terenie zakładu należącego do A. znajdowały się pojazdy będące własnością klientów powódki. Powodowa Spółka nie podniosła jednak

żadnych twierdzeń i nie wskazała środków dowodowych wykazujących jej legitymację czynną, a mianowicie własności wymienionych w pozwie pojazdów. Jeżeli szkoda miała polegać na ubytku w majątku powódki w postaci uszkodzenia pojazdów, to aby skutecznie wywodzić roszczenie o jej naprawę, obowiązkiem strony powodowej było wykazanie, iż dany pojazd rzeczywiście wchodził w skład jej majątku. Powódka nie wywiązała się z tego obowiązku, co nie było przypadkiem, gdyż oprócz 26 samochodów opisanych jako służbowe (odnośnie do których brak jest dowodów w zakresie ich własności), wprost wskazano w pozwie, iż nie stanowiły własności powódki. Nie był zatem możliwy ubytek w majątku potencjalnie poszkodowanej wskutek uszkodzenia pojazdów, utraty ich własności handlowej, które na dzień zdarzenia nie były jej własnością. Nadto nie zostały podniesione twierdzenia o faktach, z których wynikałoby zaciągnięte zobowiązanie do pokrycia kosztów naprawy wobec któregośkolwiek z właścicieli pojazdów, co ewentualnie mogłoby mieć wpływ na stan majątku strony powodowej. Poza tym powódka nie przedstawiła dowodów, że dokonała naprawy wymienionych pojazdów i poniesienia z tego tytułu kosztów. Innymi słowy, powódka dochodziła odszkodowania, które nie jest jej należne, ewentualnie zaś może być dochodzone przez właścicieli poszczególnych pojazdów, którzy takiego uprawnienia w żadnej formie powódce nie przekazali.

W tej sytuacji bezprzedmiotowe było ustalanie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem z dnia 14 sierpnia 2008 r. a szkodą, gdyż nie powstała ona po stronie powodowej.

Na roszczenie odszkodowawcze dochodzone przez powódkę składała się również kwota 159 984,22 zł wyliczona jako szkoda powstała na nieruchomościach znajdujących się na terenie zakładu prowadzonego przez A.. Powódka podniosła, że w wyniku zdarzenia z dnia 14 sierpnia 2008 r. w postaci osadzania się rdzawego nalotu emitowanego przez ruch przedsiębiorstwa pozwanego, konieczna była wymiana świetlików w halach I oraz II, malowanie dachu hali I, malowanie dachów stolarni przy hali I oraz malowanie dachów prototypowania, kontroli jakości. Na okoliczność powstania szkody i jej wysokości powódka przedstawiła dowody z pięciu ofert złożonych przez podmiot trzeci na wykonanie wyżej wymienionych prac. Roszczenie odszkodowawcze o zapłatę kwoty 159 984,22 zł było bezzasadne.

Powódka nie zdołała bowiem wykazać, że wymienione wyżej elementy nieruchomości zostały uszkodzone wskutek emisji pyłu z dnia 14 sierpnia 2008 r. Nie został również udowodniony rozmiar ewentualnej szkody. Jedyny materiał dowodowy przedstawiony przez powódkę w tym zakresie w postaci ofert na wykonanie prac remontowych dowodził jedynie, jaką kwotę powódka musiałaby zapłacić, gdyby zdecydowała się na wykonanie powyższych prac.

Bezzasadne było także żądanie pozwu o nakazanie pozwanemu zaprzestania immisji. Przesłanką uzasadniającą uwzględnienie roszczenia negatoryjnego rozpatrywanego na podstawie art. 144 k.c. w zw. z art. 222 § k.c. jest ustalenie, iż dochodziło do pośredniego oddziaływania na nieruchomość powódki. Pośrednie oddziaływanie oznacza stan utrzymujący się w dłuższym przedziale czasowym, nie dotyczy to jednorazowego zdarzenia, które miało miejsce w przeszłości, nie powtarza się cyklicznie i nie zachodzi uprawdopodobniona obawa co do jego powtórzeń. Z materiału dowodowego nie można było wnioskować, że po jednorazowym wyrzucie pyłów, jaki miał miejsce w dniu 14 sierpnia 2008 r. następowały inne oddziaływania pośrednie, niemieszczące się w granicach przeciętnej miary albo istniało uprawdopodobnione niebezpieczeństwo ich zaistnienia.

Apelacja powódki wniesiona od wyroku Sądu pierwszej instancji została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 lutego 2015 r.

Odnosząc się do zarzutów apelacji Sąd Apelacyjny wskazał, że w uzasadnieniu pozwu powódka twierdziła, iż wskutek nadmiernej emisji pyłów, która miała miejsce w dniu 14 sierpnia 2008 r., poniosła szkodę w postaci straty. Strata ta, czyli pogorszenie się sytuacji majątkowej powódki, została spowodowana zmniejszeniem się wartości posiadanych przez nią aktywów, tj. samochodów (powódka pojęciem tym obejmowała 175 samochodów wskazanych na stronach 6 - 11 pozwu, w tym 26 samochodów służbowych, oraz 42 kontenery do zabudowy, które objęte zostały wnioskiem o zabezpieczenie dowodów z dnia 2 października 2009 r. skierowanym do Sądu Rejonowego w [...]), pojazdów przekazanych (tym pojęciem powódka obejmowała 49 samochodów wskazanych na stronach

11 - 12 pozwu, które nie znajdowały się już w jej posiadaniu na dzień złożenia wniosku o zabezpieczenie dowodów, bowiem zostały już przekazane jej kontrahentom po ich przebudowie), świetlików w halach I oraz II, dachu hali I, dachu stolarni przy hali I, dachów na magazynie stali oraz wyrobów gotowych, dachu prototypowania. Nadto powódka musiała ponieść koszty oględzin, koszty sporządzenia protokołów oględzin samochodów i pojazdów przekazanych, koszty sporządzenia opinii rzeczoznawcy co do kosztów naprawy uszkodzonych pojazdów oraz koszty pomocy prawnej. Odnosząc się do wysokości poniesionej szkody, strona powodowa wskazała, że szkoda w jej majątku wyniosła 1 393 540,55 zł, co wynikało z opinii technicznych sporządzonych przez Z. K. i Z.K., biegłych z zakresu motoryzacji z firmy D. sp. z o.o. Powódka wskazała, że uszkodzenia samochodów i pojazdów przekazanych, jakie powstały w wyniku emisji pyłów, jakkolwiek nie wpływały bezpośrednio na sprawność techniczną ww. pojazdów, to jednak miały duży wpływ na ich wartość handlową. W celu doprowadzenia samochodów i pojazdów przekazanych do użytku strona powodowa zmuszona była dokonać czynności czyszczących, lakierniczych i polerskich karoserii. Z każdej opinii wyraźnie wynika, ile na wartości handlowej stracił każdy z samochodów i pojazdów przekazanych. Biegły dokonał również kalkulacji naprawy uszkodzonych pojazdów, które to kalkulacje stanowią załącznik do opinii technicznych. Łączny koszt naprawy samochodów i pojazdów przekazanych został wyceniony przez biegłych na kwotę 1 393 540,55 zł.

Stanowisko powódki nie było spójne i nie wynikało z niego w sposób jednoznaczny, jak powódka definiowała poniesioną przez siebie szkodę. Z jednej strony wskazywała na zmniejszenie wartości posiadanych aktywów, w tym samochodów i pojazdów przekazanych (utrata wartości handlowej), z drugiej zaś na konieczność dokonania przez siebie czynności, które przywróciłyby samochody i pojazdy przekazane do stanu sprzed zdarzenia szkodzącego. Są to uszczerbki o różnym charakterze, wymagające udowodnienia odmiennych okoliczności faktycznych.

W toku procesu strona powodowa doprecyzowała swoje stanowisko, wskazując w piśmie procesowym z dnia 20 maja 2009 r., że dokonała naprawy uszkodzonych pojazdów, zatem to koszt poniesionych napraw stanowił szkodę,

która została wyrządzona w jej majątku. Także na rozprawie w dniu 29 stycznia 2010 r. powódka podniosła, że pozwem dochodzona jest kwota z tytułu napraw. Badając, czy powódka poniosła szkodę w wyniku emisji pyłów, która nastąpiła w dniu 14 sierpnia 2008 r., nie należało ustalić, czy strona powodowa była właścicielem uszkodzonych samochodów i pojazdów przekazanych, lecz czy rzeczywiście poniosła z własnego majątku nakłady na przywrócenie przedmiotowych pojazdów do stanu sprzed zdarzenia szkodzącego, i jeżeli tak, to w jakiej wysokości. Nie była zatem trafna konstatacja Sądu pierwszej instancji, że kwestia własności samochodów i pojazdów przekazanych była kluczowa dla oceny legitymacji czynnej A..

Powodowa spółka wykonuje specjalistyczną zabudowę na samochody i w tym celu jej kontrahenci powierzają jej fabrycznie nowe pojazdy. Powódka powierzone jej samochody ma obowiązek zwrócić swoim kontrahentom wraz z wykonaną zabudową w należyтым stanie. Jeżeli zatem, w związku z emisją pyłów przez zakład przemysłowy należący do pozwanego, doszło do uszkodzenia powierzonych powódce pojazdów i powódka przed oddaniem ich właścicielom zmuszona była je naprawić, to koszty naprawy stanowią szkodę, której naprawienia może domagać się od osoby odpowiedzialnej za emisję pyłów, które osiadły na samochodach i pojazdach przekazanych i uszkodziły ich powierzchnię.

Podstawę prawną odpowiedzialności strony pozwanej stanowił art. 435 k.c., który wprowadza rozszerzoną odpowiedzialność podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa wprawiane w ruch za pomocą sił przyrody, opartą na zasadzie ryzyka.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu Okręgowego, że w związku z ruchem przedsiębiorstwa pozwanego - odlewni żeliwa w [...], w 2008 r. uwalniane były do atmosfery pyły, które osiadały na sąsiedniej nieruchomości, wykorzystywanej przez powódkę na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej. W połowie sierpnia 2008 r. doszło do zwiększonej emisji pyłów z urządzeń odpylających, które stosuje się w procesie oczyszczania żeliwa. Pyły te osiadły na pojazdach oraz budynkach, które znajdowały się na nieruchomości powódki i doprowadziły do ich uszkodzeń.

Odpowiedzialność wynikająca z art. 435 § 1 k.c. obejmuje też szkody wyrządzone na skutek wydzielania przez urządzenia wchodzące w skład przedsiębiorstwa lub zakładu ścieków, gazów, spalin itp. Odpowiedzialność za szkody spowodowane emitowaniem substancji trujących istnieje również wtedy, gdy stężenie ich nie przekracza norm ustalonych w obowiązujących przepisach. Dlatego pozbawione znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy były te argumenty strony pozwanej, które wskazywały, że prowadzona przez nią działalność gospodarcza jest zgodna z prawem regulującym wykorzystywanie środowiska naturalnego, w szczególności odpowiada zakresowi wynikającemu z decyzji administracyjnej nr PZ/91 z dnia 31 grudnia 2007 r. w sprawie pozwolenia zintegrowanego wydanego przez Wojewodę [...] w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Obowiązkiem powódki było również udowodnienie okoliczności poniesienia szkody w związku ze zdarzeniem zarzuconym pozwanemu. Powódka poniesioną przez siebie szkodę łączyła z kosztami napraw samochodów i pojazdów powierzonych oraz należących do niej budynków. Jeżeli chodzi o samochody i pojazdy powierzone, to strona powodowa ostatecznie wysokość szkody określiła na kwotę 1.393.090,55 zł, zaś w odniesieniu do świetlików w halach I oraz II, dachu hali I, dachu stolarni przy hali I, dachów na magazynie stali oraz wyrobów gotowych, dachu prototypowania, na kwotę 159 984,22 zł (łącznie 1.553.074,77 zł).

Odnosząc się do szkody polegającej na konieczności poniesienia przez powódki kosztów napraw samochodów i pojazdów powierzonych, aby przywrócić je do tego stanu technicznego i estetycznego, w jakim wydane zostały A., w celu wykazania tej szkody powódka powołała się na opinie techniczne wraz z kalkulacjami napraw sporządzonych przez Z. K. i Z. K., rzeczoznawców ds. motoryzacji ze spółki D.

Sąd Apelacyjny uznał za konieczne dopuszczenie z urzędu, na podstawie art. 232 zd. 2 k.p.c., dowodu z przesłuchania stron m.in. na okoliczność czynności, jakie podjęła powódka w związku z osadzaniem się pyłów na samochodach i pojazdach powierzonych i stanu w jakim były one wydawane ich właścicielom. W oparciu o przeprowadzone dowody, w tym na podstawie zeznań przesłuchanej

w charakterze strony Prezes zarządu powodowej spółki M. F., Sąd Apelacyjny przyjął, że powodowa Spółka przed wydaniem samochodów i pojazdów powierzonych ich właścicielom dokonała czynności polegających na usunięciu zanieczyszczeń powstałych wskutek emisji pyłów wyemitowanych przez odlewnię należącą do pozwanego, tj. przede wszystkim ich oczyszczenia, polerowania i lakierowania.

Niewątpliwie więc powódka doznała uszczerbku w swoim majątku, bowiem wbrew własnej woli zmuszona została - wskutek zdarzenia, za które odpowiedzialność ponosi pozwany - do dokonania określonych czynności związanych z poniesieniem nakładów o charakterze rzeczowym (zakup odpowiednich materiałów) i organizacyjnym (dodatkowa praca osób zatrudnianych w przedsiębiorstwie powoda; eksploatacja maszyn i urządzeń należących do przedsiębiorstwa powoda), mających zatem wymiar majątkowy. Co do zasady zatem spółka A. doznała szkody.

Uwzględnieniu powództwa odszkodowawczego sprzeciwiało się jednak niewykazanie przez powódkę wysokości poniesionej szkody.

Strona powodowa łączyła swój uszczerbek ze zmniejszeniem się swoich aktywów, skoro podnosiła, że zmuszona została do poniesienia ze swojego majątku określonych wydatków (jak należy rozumieć uszczuplających aktywa), aby przywrócić samochody i pojazdy powierzone do stanu sprzed uszkodzeń. Przedstawione przez powódkę kalkulacje napraw samochodów i pojazdów powierzonych nie dowodzą tego, aby aktualny stan jej dóbr był mniejszy o 1 393 090,55 zł od tego, jaki by hipotetycznie miał miejsce, gdyby nie zdarzenie szkodzące. Kalkulacje te nie odzwierciedlają rzeczywistych wydatków poniesionych przez A. na naprawę ww. pojazdów, ale są wyrazem pewnych szacunkowych założeń przyjętych przez rzeczoznawców ich dokonujących. Tymczasem w przypadku ustalania rozmiaru szkody przy zastosowaniu metody dyferencyjnej chodzi o wykazanie konkretnych uszczupień w majątku poszkodowanego, bowiem tylko takie uszczuplenia mogą mieć wpływ na ustalenie rzeczywistego stanu dóbr poszkodowanego. Strona powodowa ostatecznie swoją szkodę identyfikowała z poniesionymi przez siebie kosztami napraw, zatem winna udowodnić, że koszty te

rzeczywiście wyniosły 1 393 090,55 zł. To, że zdaniem określonych biegłych koszty te powinny wynieść właśnie taką kwotę, nie oznacza jeszcze, że powódka wydatki o takiej wartości poniosła, skoro wyjaśniła, że wszystkich napraw dokonała w ramach własnego przedsiębiorstwa, wykorzystując posiadane maszyny i urządzenia oraz korzystając z pracy własnych pracowników. Powódka podniosła też, że zakupiła we własnym zakresie konieczne do dokonania napraw materiały. Nie przedstawiła jednak jakichkolwiek dokumentów, z których wynikałoby jakiego rodzaju i w jakiej wysokości wydatki wiązały się z ww. czynnościami, np. brak jest rachunków dotyczących zakupu materiałów, wykazów dokumentujących ilość roboczogodzin poświęconych przez pracowników powódki na wykonanie napraw, wartości roboczogodziny, innych wydatków związanych z eksploatacją maszyn i urządzeń składających się na park maszynowy powodowej Spółki. W tej sytuacji nie można było uznać, aby strona powodowa udowodniła wysokość kosztów poniesionych na naprawy samochodów i pojazdów powierzonych i aby tym samym wykazała, o ile zmniejszył się jej stan majątkowy w stosunku do tego, gdyby nie musiała naprawiać ww. pojazdów.

Poza tym, mimo że przedstawione przez powódkę kalkulacje napraw sporządzone zostały przez rzeczoznawców ds. motoryzacji, to jednak stanowiły jedynie dokumenty prywatne, zatem - stosownie do art. 245 k.p.c. - stanowiły dowód tego, że podpisane na nich osoby złożyły oświadczenie zawarte w dokumencie. Jakkolwiek wartość dowodowa tych dokumentów nie została podważona, to przedstawione kalkulacje nie obejmują wszystkich samochodów i pojazdów powierzonych, a jedynie ich pewną część. Nie było podstaw do przyjęcia *a priori*, że koszty naprawy wszystkich samochodów tej samej marki wynosiły tyle samo.

Ustalenie zakresu niezbędnych czynności w celu przywrócenia pojazdów do stanu sprzed uszkodzenia pyłem wymagało wiadomości specjalnych, nie można było zatem oprzeć się jedynie na zapewnieniu strony powodowej, że koszt czynności naprawczych w odniesieniu do pojazdów tych samych marek był analogiczny. Za niewystarczające dla poparcia stanowiska powódki należało też uznać twierdzenie M. F., zawarte w jej zeznaniach złożonych w charakterze strony, iż kalkulacje przedstawiają minimalne koszty naprawy. Prawdziwość tej

oceny mogłaby zostać dokonana jedynie przez osobę posiadającą wiadomości specjalne po przeanalizowaniu zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności dokumentującego i opisującego zakres uszkodzeń pojazdów oraz przedmiotowych kalkulacji. Zatem strona powodowa nie przedstawiła dowodów wykazujących poniesienie szkody w wysokości 1 393 090,55 zł.

A. nie udowodniło także poniesienia szkody w wysokości 159 984,22 zł w związku z koniecznością naprawy świetlików w halach I oraz II, dachu hali I, dachu stolarni przy hali I, dachów na magazynie stali oraz wyrobów gotowych, dachu prototypowania, bowiem nie stanowiły takich dowodów przedstawione przez stronę powodową oferty na wykonanie pewnych prac po określonych cenach. Powódka nie wykazała, w jakim zakresie konieczność wykonania ww. prac wynikała ze zdarzenia szkodzącego, a na ile np. z upływu czasu i normalnej eksploatacji budynków usytuowanych na jej nieruchomości. W tym zakresie strona powodowa nie udowodniła ani istnienia, ani rozmiaru szkody.

Sąd Apelacyjny podzielił także ocenę prawną żądania zaprzestania immisji pośrednich. Roszczenie negatoryjne o zaniechanie naruszeń jest aktualne wówczas, gdy istnieje realna groźba ich powtarzania się. Nie przedstawiono w sprawie dowodów na okoliczność, że po dniu 14 sierpnia 2008 r. doszło do kolejnego takiego wyrzutu pyłów albo że istnieje realna groźba, że do takiego wyrzutu dojść może. Nie było więc podstaw do przyjęcia, aby istniała realna groźba powtarzania się w przyszłości emisji pyłów z odlewni pozwanej Spółki.

Wyrok Sądu Apelacyjnego został zaskarżony w całości skargą kasacyjną przez stronę powodową. W ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. powódka zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego (art. 415 k.c., art. 435 k.c.), natomiast w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. Powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie Sądowi Apelacyjnemu sprawy do ponownego rozpoznania oraz do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Po wniesieniu skargi kasacyjnej, postanowieniem Sądu Rejonowego w K. z dnia 2 czerwca 2016 r., sygn. akt X GU .../15/11 została ogłoszona upadłość obejmująca likwidację dłużnika: H. Holding S.A. z siedzibą w [...] i został

wyznaczony syndyk masy upadłości. W związku z ogłoszeniem upadłości likwidacyjnej strony pozwanej postanowieniem z dnia 29 czerwca 2016 r. na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. zostało zawieszone postępowanie kasacyjne, a postanowieniem z dnia 1 lipca 2016 r. wezwano do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Syndyka masy upadłości H. Holding S.A. w miejsce upadłego H. Holding S.A. z siedzibą w [...] (obecnie w [...] – pismo Sądu Rejonowego z dnia 15 września 2017 r.). Następnie, postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2017 r., zostało podjęte zawieszone postępowanie kasacyjne. W tym czasie strona powodowa, pismem z dnia 12 grudnia 2016 r., jako wierzyciel zgłosiła do masy upadłości wierzytelność w wysokości 1 553 075 zł do masy upadłości z tytułu odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej wierzycielowi w wyniku działań podejmowanych przez upadłego w związku z ruchem zakładu upadłego znajdującego się na gruncie sąsiadującym z gruntem wierzyciela, o którą to wierzytelność toczy się spór sądowy, obecnie przed Sądem Najwyższym.

Ogłoszenie upadłości likwidacyjnej strony skutkuje zawieszeniem z urzędu postępowania cywilnego, jeżeli dotyczy ono masy upadłości (art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r.). Dalsze postępowanie może toczyć się z udziałem syndyka, którego wzywa się do udziału w sprawie w miejsce upadłego (art. 174 § 3 i art. 180 § 1 pkt 5 k.p.c.). Zgodnie bowiem z art. 144 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 233 ze zm. – dalej: „p.u.n.”), jeżeli ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, postępowania sądowe dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i dalej prowadzone jedynie przez syndyka lub przeciwko niemu. Jak stanowi art. 144 ust. 2 p.u.n., postępowania, o których mowa w ust. 1, syndyk prowadzi na rzecz upadłego, lecz w imieniu własnym. Natomiast art. 145 ust. 1 p.u.n. stanowił - w brzmieniu obowiązującym w chwili zgłoszenia wniosku o upadłość strony pozwanej - że postępowania sądowe w sprawie wszczętej przeciwko upadłemu przed dniem ogłoszenia upadłości o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości, o ile odrębna ustawa nie stanowi inaczej, może być podjęte przeciwko syndykowi tylko w przypadku, gdy w postępowaniu

upadłościowym wierzytelność ta po wyczerpaniu trybu określonego ustawą nie zostanie umieszczona na liście wierzytelności.

Powódka dochodziła przeciwko pozwanemu dwóch roszczeń – odszkodowawczego oraz negatoryjnego o zaniechanie immisji. Oba roszczenia będące przedmiotem postępowania dotyczyły masy upadłości. Pojęcie „postępowania sądowe dotyczące masy upadłości”, o którym mowa w art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c., obejmuje te, które odnoszą się do praw i obowiązków dotyczących mienia wchodzącego w skład masy upadłości. Sprawami dotyczącymi masy upadłości są także sprawy, których rozstrzygnięcie może oddziaływać (korzystnie lub niekorzystnie) na majątek wchodzący w skład masy upadłości, bez względu na to, czy rozstrzygnięcie polega na zasądzeniu świadczenia, ustaleniu albo ukształtowaniu (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2017 r., III CZP 6/17, BSN 2017, nr 5, s. 11). Wynik postępowania sądowego dotyczącego orzeczenia zakazu immisji przez zakład produkcyjny znajdujący się na nieruchomości wchodzącej w skład masy upadłości, niewątpliwie wpływa na masę upadłości.

Pojęcia „postępowania dotyczących masy upadłości” nie można utożsamiać z postępowaniami o wierzytelności podlegające zgłoszeniu do masy upadłości, o których mowa w art. 145 ust. 1 p.u.n. (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2009 r., III CSK 244/08, nie publ.). W orzecznictwie – w szczególności na tle nieobowiązującego już art. 182¹ § 1 k.p.c. - który przewidywał umorzenie postępowania ze względu na ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego – przyjęto, że nie znajduje on zastosowania do postępowań sądowych dotyczących wierzytelności niepodlegających zgłoszeniu do masy upadłości (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2009 r., I CSK 14/09, nie publ.; z dnia 15 stycznia 2014 r., I CSK 196/13, nie publ.; z dnia 14 maja 2009 r., I CSK 427/08, nie publ.; z dnia 21 grudnia 2010 r., III CSK 12/10, OSNC 2011, nr 9, poz. 104). W tego rodzaju sprawach wszczętych przeciwko upadłemu, w stosunku do którego ogłoszono upadłość likwidacyjną, o roszczenia niepodlegające zgłoszeniu do masy upadłości postępowanie zawiesza się na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c., a następnie podejmuje z udziałem syndyka masy upadłości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2010 r., III CSK 310/09, OSNC

2011, nr 4, poz. 45). Za wierzytelności podlegające zgłoszeniu do masy upadłości nie można uznać roszczeń z tytułu ochrony przysługującej w przypadku naruszenia praw podmiotowych bezwzględnych, których przykładem jest roszczenie windykacyjne (tak w orzecznictwie Sądu Najwyższego w przywołanych powyżej postanowieniach z dnia 14 maja 2009 r., I CSK 427/08 oraz z dnia 16 lipca 2009 r., I CSK 14/09). Dotyczy to także roszczenia negatoryjnego o zaniechanie immisji (art. 222 § 2 w zw. z art. 144 k.c.), które ze względu na swój charakter nie podlega zgłoszeniu do masy upadłości w celu umieszczenia na liście wierzytelności sporządzanej dla potrzeb przeprowadzenia postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego. Tym samym, w odniesieniu do takiego roszczenia, nie zachodzi konieczność „wyczerpania” trybu zgłoszenia do listy wierzytelności (art. 145 ust. 1 prawa upadłościowego) dla podjęcia postępowania sądowego na podstawie art. 180 § 1 pkt 5 k.p.c.

Procedurze zgłoszenia na listę wierzytelności podlegała natomiast wierzytelność obejmująca odszkodowanie za szkodę poniesioną przez powódkę. Co do zasady, zgodnie z art. 145 p.u.n., podjęcie zawieszonego postępowania sądowego z powodu ogłoszenia upadłości strony pozwanej powinno nastąpić dopiero po odmowie umieszczenia tej wierzytelności na liście wierzytelności po wyczerpaniu trybu określonego ustawą (p.u.n.). Strona powodowa, pomimo początkowego oświadczenia, że nie będzie dochodzić wierzytelności będącej przedmiotem postępowania do masy upadłości, ostatecznie zgłosiła tę wierzytelność do masy upadłości. Niezakończenie tej procedury nie stanowiło przeszkody do podjęcia postępowania kasacyjnego także w odniesieniu do roszczenia obejmującego żądanie zapłaty odszkodowania. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2014 r., I CSK 598/13 (nie publ.) przyjęto, że przewidziany w art. 398¹² k.p.c. zakaz zawieszania postępowania kasacyjnego, poza ściśle wskazanymi wyjątkami wymaga, aby wyjątki te traktować ściśle i interpretować ich zakres, mając na uwadze specyfikę postępowania kasacyjnego, co wyłącza możliwość stosowania art. 145 p.u.n. za pośrednictwem art. 398¹² k.p.c. Postępowanie kasacyjne może więc toczyć się już wówczas, kiedy wystąpiły przesłanki z art. 180 § 1 pkt 5 k.p.c. (por. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., V CSK 433/07, nie publ.). Wprawdzie Sąd Najwyższy

w postanowieniu z dnia 2 lutego 2006 r., II CK 391/05 (nie publ.) zajął stanowisko odmienne, a mianowicie, że także postępowanie kasacyjne może być podjęte przeciwko syndykowi, jednak tylko w przypadku, gdy w postępowaniu upadłościowym wierzytelność ta po wyczerpaniu określonego ustawą trybu nie zostanie umieszczona na liście wierzytelności, ale stanowiska tego Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną nie podziela.

Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że ze względu na wskazaną regulację prawną podstawę skargi kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. nie może wypełniać zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. motywowany dowolną oceną zgromadzonych w sprawie dowodów (por. m.in. wyroki z dnia 27 marca 2007 r., II PK 231/06, OSNP 2008, nr 9 - 10, poz. 124 oraz z dnia 8 maja 2008 r., V CSK 579/07, nie publ.). Z tej przyczyny za niedopuszczalny należało uznać podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., uzasadniony brakiem wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji błędne uznanie, że strona powodowa nie wykazała poniesienia szkody wskutek zdarzenia z dnia 14 sierpnia 2008 r., podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, iż powódka na własny koszt usunęła skutki osadzania się pyłu emitowanego przez zakład pozwanego na zaparkowanych, na terenie należącym do powódki pojazdach, kontenerach i budynkach. Niezależnie od tego zarzut ten w części był nieuzasadniony z tej przyczyny, że Sąd drugiej instancji dokonał ustalenia faktycznego - zgodnie z twierdzeniami strony powodowej - że doznała ona szkody spowodowanej tym, że na własny koszt dokonała usunięcia skutków osadzenia się pyłu emitowanego przez zakład pozwanego na zaparkowanych na terenie należącym do powódki samochodach i pojazdach powierzonych. Sąd Apelacyjny jedynie w odniesieniu do twierdzeń strony powodowej dotyczących usunięcia skutków osadzonego pyłu na budynkach uznał, że okoliczność ta nie została wykazana. W odniesieniu do tej części szkody, Sąd Apelacyjny przyjął także, iż powódka nie wykazała istnienia związku przyczynowego pomiędzy tą częścią szkody, a wskazaną przez powódkę przyczyną jej powstania, tj. zwiększonym wyrzutem pyłów z zakładu pozwanego w połowie sierpnia 2008 r.

Ocena dowodów na te okoliczności dokonana przez Sąd drugiej instancji pozostaje poza zakresem kontroli kasacyjnej Sądu Najwyższego (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy pozostaje związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c. *in fine*).

W związku ze związaniem Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi Sądu drugiej instancji podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 415 i 435 k.c. podlegał ocenie przy uwzględnieniu tych ustaleń. Skoro według wiążących Sąd Najwyższy ustaleń wynika, że powódka nie wykazała poniesienia szkody w postaci uszkodzeń dachów i umieszczonych w nich świetlików na skutek wyrzutu pyłu z zakładu oraz dokonania ich naprawy lub poniesienia kosztów na ich naprawę, jak również związku przyczynowego pomiędzy tak określoną szkodą a wyrzutem pyłu w dniu 14 sierpnia 2008 r., to tym samym bezzasadny był zarzut naruszenia art. 415 i art. 435 k.c., gdyż żaden z tych przepisów nie miał zastosowania i nie uzasadniał przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej z tytułu tej części szkody wskazywanej przez powódkę. Z tych względów bezzasadna była skarga kasacyjna w części kwestionującej oddalenie apelacji co do rozstrzygnięcia dotyczącego powództwa odszkodowawczego w kwocie 159 984,22 zł w związku z koniecznością naprawy świetlików w halach I oraz II, dachu hali I, dachu stolarni przy hali I, dachów na magazynie stali oraz wyrobów gotowych, dachu prototypowania.

Skarga kasacyjna nie była także zasadna w części odnoszącej się do rozstrzygnięcia dotyczącego żądania zaniechania immisji. Podstawą prawną oceny tego żądania przez Sądy *meriti* stanowiły przepisy art. 222 § 2 w zw. z art. 144 k.c. Skarga kasacyjna nie zawiera nie tylko zarzutu naruszenia tych przepisów prawa materialnego, ale w ogóle nie odnosi się do motywów wskazanych przez Sąd drugiej instancji (tożsamy z oceną Sądu pierwszej instancji) dla uzasadnienia rozstrzygnięcia dotyczącego żądania zaniechania przez stronę pozwaną immisji pośrednich.

Skarga kasacyjna była natomiast uzasadniona co do zarzutu naruszenia art. 435 § 1 k.c. w części odnoszącej się do rozstrzygnięcia dotyczącego powództwa odszkodowawczego o zapłatę kwoty 1 393 090,55 zł tytułem naprawienia szkody spowodowanej koniecznością naprawy samochodów

i pojazdów powierzonych znajdujących się na nieruchomości powódki po zwiększonym wyrzucie pyłów z zakładu znajdującego się na sąsiedniej nieruchomości pozwanego. Według ustaleń Sądu Apelacyjnego, zwiększony wyrzut pyłów z zakładu pozwanego w sierpniu 2008 r. spowodował jego osadzenie się na samochodach i pojazdów powierzonych znajdujących się na nieruchomości sąsiedniej powódki w związku z czym musiała ona przed wydaniem samochodów i pojazdów powierzonych ich właścicielom dokonać czynności polegających na usunięciu zanieczyszczeń powstałych wskutek emisji pyłów, tj. przede wszystkim ich oczyszczenia, polerowania i lakierowania. Ze szczegółowych zeznań przesłuchanej w charakterze strony prezes zarządu powodowej spółki M. F. - którym Sąd Apelacyjny dał wiarę - wynika, że wszystkie samochody i pojazdy powierzone (poza samochodem marki Peugeot 206 pozostawionym w celu wykorzystania go jako materiału dowodowego w postępowaniu sądowym) zostały poddane wszystkim czynnościom, które były konieczne, aby przywrócić je do pierwotnego stanu, tj. czyszczeniu, polerowaniu, malowaniu, wymieniane też były w niezbędnym zakresie uszkodzone zewnętrzne elementy. Czynności te wykonywane były zgodnie z technologią zalecaną przez producentów danych marek samochodów i pojazdów powierzonych. Naprawy były skuteczne, bowiem wszystkie pojazdy zostały bez zastrzeżeń odebrane przez kontrahentów powódki. Sąd drugiej instancji przyjął w związku z tym, że strona powodowa doznała szkody majątkowej w postaci zmniejszenia aktywów.

Powyższe ustalenia i ocena Sądu drugiej instancji prowadzą do wniosku, że co do zasady powództwo o zapłatę odszkodowania tytułem naprawienia szkody w związku z koniecznością naprawy przez powódkę samochodów i pojazdów powierzonych powinno być uwzględnione na podstawie art. 435 § 1 k.c. Mimo to, Sąd Apelacyjny przyjął, że uwzględnieniu żądania sprzeciwiało się to, iż powódka nie wykazała wysokości szkody. Ocena Sądu Apelacyjnego tego aspektu sprawy nie jest jednak spójna. W jednej części uzasadnienia Sąd drugiej instancji przyjął bowiem za podstawę fatyczną swoich ustaleń zeznania M. F., zgodnie z którymi wszystkie samochody i pojazdy powierzone zostały poddane czynnościom koniecznym do przywrócenia stanu poprzedniego, a w innej części uzasadnienia – omawiającym dowody w postaci ekspertyz przedstawionych przez

powódkę – wskazał, że przedstawione kalkulacje szkód dotyczą części samochodów, a nie wszystkich. Zatem oddalenie powództwa odszkodowawczego w całości uzasadnił tym, że powodowa Spółka nie przedstawiła kalkulacji szkód co do części naprawionych samochodów, co nie podważa przecież wykazania poniesienia szkody w mniejszym zakresie w związku z naprawą tych pojazdów, które były przedmiotem wydanych opinii. Poza tym Sąd stwierdził, że przedstawione opinie były tylko dokumentami prywatnymi, a jednocześnie argumentował, że nie podważa to ich wartości dowodowej. Mimo uznania ich wartości dowodowej – bliżej nie wyjaśnionej – przyjął ostatecznie, że ustalenie zakresu niezbędnych czynności w celu przywrócenia pojazdów do stanu sprzed uszkodzenia pyłem wymagało wiadomości specjalnych. Sąd Apelacyjny nie odniósł się jednak do wskazywanej przez stronę powodową okoliczności, czy z uwagi na charakter szkody oraz upływ czasu od chwili jej powstania przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego we wskazanym zakresie było w ogóle możliwe. Konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego należy do uznania sądu. Jeżeli sąd dojdzie do przekonania, że przedstawione przez stronę dowody są niewystarczające do wykazania dowodzonego faktu, gdyż mimo ich wiarygodności wymagają wiadomości specjalnych powinien o tym uprzedzić strony i umożliwić im złożenie stosownego wniosku dowodowego, pod rygorem negatywnych skutków wynikających z ciężaru dowodu (art. 6 k.c.). Poza tym należy zwrócić uwagę na to, że wytknięte przez Sąd drugiej instancji zaniechanie przez stronę powodową przedstawienia dokumentów potwierdzających nabycie materiałów na potrzeby napraw uszkodzonych pojazdów, czy zestawienia czasu pracy pracowników powódki poświęconego na usunięcie

uszkodzeń nie pozbawiało strony powodowej możliwości dowodzenia szkody innymi dowodami, w tym wykazującymi przeciętne, rynkowe koszty, jakie należałoby ponieść na dokonanie napraw uszkodzonych pojazdów. W sprawie o naprawienie szkody, gdy powództwo jest uzasadnione co do zasady, sąd powinien też rozważyć, czy istnieją przesłanki do zastosowania art. 322 k.p.c.

Powyższe rozważania uzasadniają wniosek, że w zakresie wysokości szkody poniesionej przez stronę powodową skutek konieczności dokonania

napraw samochodów i pojazdów powierzonych spowodowanych ich uszkodzeniem na skutek wyrzutu pyłu z zakładu znajdującego się na nieruchomości upadłego w sierpniu 2008 r. stan faktyczny nie został ustalony w sposób pewny pozwalający na uznanie, że art. 435 § 1 k.c. nie uzasadniał odpowiedzialności strony pozwanej.

Z tych przyczyn skarga w tym zakresie podlegała uwzględnieniu, co uzasadniało uchylenie na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. zaskarżonego wyroku w zakresie odnoszącym się do kwoty odszkodowania w kwocie 1 393 090,55 zł i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądu Apelacyjnego w [...]. W pozostałej części skarga kasacyjna została oddalona na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

kc

aj